

RED MAGLE

HEROJ DOBA

**BRENDON
SANDERSON**

Preveo
Ivan Jovanović

Laguna

Naslov originala

Brandon Sanderson

MISTBORN: The Hero of Ages

Copyright © 2008 by Dragonsteel Entertainment, LLC
Translation copyright © 2012 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Džordanu Sandersonu,
koji svakome ko pita može da objasni
kako je to imati brata
koji većinu vremena provodi sanjareći.

(Hvala što si me trpeo.)

PROLOG

Marš se upinjao da se ubije.

Ruka mu je drhtala dok je pokušavao da pribere dovoljno snage da natera sebe da iščupa šiljak iz leđa i tako okonča svoj čudovišni život. Odustao je od pokušaja da se oslobodi. Tri godine. Tri godine je proveo kao inkvizitor – tri godine zatočeništva u sopstvenim mislima. Tri godine su dokaz da bekstva nema. Ali i u tom času um mu se zamagli.

A onda *ono* preuze vlast nad njim. Svet kao da zatitra oko njega; a onda mu se odjednom sve razbistri. Zašto li se batrgao? Zašto li se brinuo? Sve je kako i treba da bude.

Pošao je napred. Premda više ne može da vidi kao što obični ljudi vide – naposljetku, kroz oči su mu zariveni veliki čelični klinovi – i dalje oseća prostor oko sebe. Šiljci su mu štrčali iz glave; mogao bi da napipa oštre vrhove kad bi digao ruku i dodirnuo potiljak. Krvi nije bilo.

Klinovi mu daju moć. Sve oko njega bilo je oivičeno tankim plavim alomantskim linijama, koje su ocrtavale čitav svet. Prostorija je bila skromne veličine, a pored Marša je stajalo nekoliko sadrugova – takođe ocrtanih plavetnilom, pošto su alomantske linije pokazivale metale i u njihovoj krvi. Svima su oči bile probojene klinovima.

To jest, svima sem čoveku vezanom za sto ispred njega. Marš se nasmeši pa uze jedan klin sa stola pored sebe i odmeri mu težinu u šaci. Njegovom zarobljeniku usta nisu bila zapušena. To bi ga sprečilo da vrišti.

„Molim vas“, prošapta zarobljenik drhteći. Čak se i teriski kućepazitelj slomi kada se nađe suočen sa sopstvenom nasilnom smrću. Čovek se slabašno otimao. Nalazio se u veoma nezgodnom položaju – bio je vezan za sto, preko još jedne osobe. Sto je i bio napravljen u tu svrhu, sa ulegnućem za donje telo.

„Šta više hoćete?“, upita Terisanin. „Više ništa ne znam da vam kažem o Sinodu!“

Marš prstom dodirnu vrh mesinganog klina. Čeka ga posao, ali koleba se i uživa u bolu i strahu u glasu tog čoveka. Koleba se kako bi mogao...

Marš povratu vlast nad sopstvenim umom. Mirisi u toj prostoriji izgubiše slast i poprimiše vonj krvi i smrti. Njegova radost pretvori se u užas. Taj zarobljenik je teriski čuvar – čovek koji je čitav život posvetio tuđem dobru. Njegovo ubistvo ne bi bilo samo zločin već i tragedija. Marš pokušava da preuzme vlast i nad svojim telom, pokušava da natera svoju ruku da se okrene i zgrabi središnji šiljak iz sopstvenih leđa – to bi ga ubilo.

Međutim, *ono* bilo je prejako. Ta sila. Nekako drži Marša u svojoj vlasti – a on i ostali inkvizitori potrebni su mu da mu služe kao ruke. Slobodno je – Marš i dalje oseća kako je ushićeno zbog toga – ali nešto ga sprečava da sâmo previše utiče na svet. Neki suparnik. Neka sila koja pokriva zemlju kao štit.

Ono još nije potpuno. Potrebno mu je nešto više. Još nešto... što je skriveno. A Marš će to nešto pronaći i doneti svom gospodaru. Gospodaru kojeg je Vin oslobodila. Biću zatočenom u Zdencu uspenja.

Nazivalo je sebe Propast.

Marš se nasmeši kada njegov zarobljenik zajeca, pa mu priđe i diže šiljak. Prisloni ga uplakano čoveku uz grudi. Šiljak će morati da mu probije telo, da mu prođe kroz srce, pa onda da se zarije u telo inkvizitora vezanog ispod tog čoveka. Hemalurgija je prljavo umeće.

Upravo stoga je toliko zabavna. Marš diže malj i poče da udara.

PRVI DEO

ZAVEŠTANJE PREŽIVELOG

Nažalost, ja sam heroj doba.

1

Fatren začkilji u crveno sunce, koje se krilo iza stalnog zastora mrke sumaglice. Crn pepeo lagano se prosipao sa neba, što je i uobičajeno u poslednje vreme. Debele pahulje pepela padale su pravo na zemlju pošto je bilo vrelo i bez daška vetra, pa je Fatren bio mrzovoljan. On uzdahnu i zavalio se uz grudobran od nabijene zemlje, bacajući pogled ka Vetitanu. Svom gradu.

„Još koliko?“, upita.

Drafel se počea po nosu. Lice mu je bilo garavo od pepela. U poslednje vreme nije preterano mislio na čistoću. Naravno, uzevši u obzir sve pritiske koje su tokom proteklih nekoliko meseci preživeli, Fatren je dobro znao da ni on nije lep prizor.

„Možda jedan sat“, odgovori Drafel pa pljunu na zemljani grudobran.

Fatren uzdahnu, zureći u pahulje pepela. „Drafele, misliš li da je istina? To što ljudi pričaju?“

„Šta?“, upita Drafel. „Da se bliži kraj sveta?“

Fatren klimnu.

„Ne znam“, odgovori Drafel. „Briga me.“

„Kako možeš to da kažeš?“

Drafel slegnu ramenima pa se počea. „Čim oni kolosi stignu, ja sam mrtav čovek. Što se mene tiče, to je kraj sveta.“

Fatrin začuta. On ne voli da izriče svoje sumnje; trebalo bi da je snažan i samouveren. Kada su velmože pobege iz varoši – seljačke zajednice tek nešto malo urbanije od neke severne plantaže – Fatren je bio taj koji je ubedio ska da nastave sa setvom. Fatren je bio taj koji je oterao vojnike koji su dolazili da vrše mobilizaciju. U vreme kada je većina sela i plantaža ostala bez svih radno sposobnih muškaraca zbog ove ili one vojske, Vetitan je i dalje imao stanovništvo sposobno za rad. Veliki deo njihovih useva otišao je na podmićivanje, ali Fatrenu je pošlo za rukom da sačuva svoje ljude.

Uglavnom.

„Magla se danas nije podigla čak do podneva“, tiho kaza Fatren. „Zadržava se sve duže i duže. Video si useve, Drafe. Ne napreduju kako treba. Valjda nema dovoljno sunca. Ove zime nećemo imati šta da jedemo.“

„Nećemo mi izdržati do zime“, odvrati Drafel. „Nećemo izdržati ni do mraka.“

Najtužnije u svemu tome – ono što je zaista obeshrabrujuće – jeste to što je Drafel nekada bio optimista. Fatren već mesecima nije čuo svog brata kako se smeje. Taj smeh mu je nekada bio omiljeni zvuk.

Čak ni valjaonice Gospoda Vladara nisu mogle da samelju Drafov smeh, pomislio je Fatren. *Ali ove poslednje dve godine su to postigle.*

„Fatse!“, viknu neko. „Fatse!“

Fatren diže pogled i vide jednog dečaka kako se penje uz grudobran. Jedva su završili utvrđivanje – bila je to Drafelova zamisao iz vremena pre nego što je zaista izgubio svaku nadu. U njihovoj varoši bilo je nekih sedam hiljada ljudi, što znači da je poprilično velika. Bilo je potrebno mnogo truda i rada da bi oko čitavog naselja podigli odbrambeni grudobran.

Fatren ima jedva hiljadu pravih vojnika – bilo je veoma teško da od tako malog broja stanovnika napabirči toliko vojnika – a ima još možda hiljadu ljudi koji su premladi, prestari ili previše nevešti da bi se dobro borili. Zapravo, on i ne zna koliko je koloska vojska velika, ali sasvim je sigurno da ih ima više od njegove dve hiljade. Od tog grudobrana biće slaba vajda.

Dečak – Sev – naposletku zadihano priđe Fatrenu. „Fatse!“, reče Sev. „Neko dolazi!“

„Već?“, upita Fatren. „Draf reče da su kolosi još podaleko!“

„Ne kolosi, Fatse“, odgovori mu dečak. „Neki čovek. Dođi da vidiš!“

Fatren se okrenu i pogleda Drafa, a ovaj obrisa nos i slegnu ramenima. Pođoše za Sevom duž unutrašnje strane grudobrana prema prednjoj kapiji. Pepeo i prašina kovitlali su se po nabijenoj zemlji i po uglovima nanosili u male smetove. U poslednje vreme nije bilo mnogo prilika za čišćenje. Žene su morale da rade u poljima, dok su se muškarci obučavali i pripremali za rat.

Pripremali za rat. Fatren je govorio sebi kako ima silu od dve hiljade vojnika, ali zapravo ima hiljadu seljaka sa mačevima. Istina, obučavaju se već dve godine, ali imaju veoma malo pravog iskustva u ratovanju.

Jedna skupina ljudi gurala se oko glavne kapije, stojeći na grudobranu ili se naslanjajući na njega. *Možda sam pogrešio što sam toliko naših zaliha utrošio na obučavanje vojnika*, pomislio je Fatren. *Da je ovih hiljadu ljudi umesto toga radilo u rudnicima, sada bismo imali rude za podmičivanje.*

Samo što je kolose ne moguće potkupiti. Oni samo ubijaju. Fatren zadržta setivši se Gartvuda. Ta varoš je bila veća od njegove, ali do Vetitana je stiglo manje od stotinu preživelih. To je bilo pre tri meseca. Potpuno nerazumno, nadao se da će se kolosi zadovoljiti uništenjem te varoši.

Trebalo je da bolje razmisli. Kolosi nikada nisu zadovoljni.

Fatren se pope na vrh grudobrana, a vojnici u rasparenoj odeći i sa delovima kožnih oklopa na sebi razmakoše se da ga propuste.

On se zagleda kroz kišu pepela što je padala preko tmurnog kraljika koji kao da je bio zastrt dubokim crnim snegom.

Usamljeni konjanik se približavao, ogrnut tamnim plaštom s kapuljačom.

„Šta misliš, Fatse?“ , upita jedan vojnik. „Koloski izviđač?“

Fatren frknu. „Kolosi ne šalju izviđače, a naročito ne ljudske.“

„Ima konja“, progundā Drafel. „Dobro bi nam došao još jedan.“ U varoši je bilo svega pet konja. Svi su bili neuhranjeni.

„Trgovac?“, reče jedan vojnik.

„Ne nosi robu“, odgovori Fatren. „A to bi onda morao da bude neki baš hrabar trgovac pa da sam putuje ovim krajevima.“

„Nikada nisam video izbeglicu sa konjem“, reče jedan čovek pa gledajući Fatrena diže luk.

Fatren odmahnu glavom. Niko nije odapeo strelu dok je stranac lagano prilazio. Čovek zauzda ata neposredno pred gradskom kapijom. Fatren je na nju baš bio ponosan. Kapija sa krilima od pravog drveta, postavljena u bedem od nabijene zemlje. I drvo i čvrst kamen povadio je iz vlastelinske kuće u središtu varoši.

Ispod debelog tamnog plašta, koji je stranac nosio da bi se zaštitio od pepela, videlo mu se vrlo malo lica ili tela. Fatren pogleda preko grudobrana, odmeravajući neznanca, pa onda pogleda brata i slegnu ramenima. Pepeo je tiho padao.

Stranac skoči sa konja.

Polete pravo naviše, kao da ga neka sila potiskuje odozdole, a plašt mu se u letu zavijori. Ispod plašta se ukaza blistavobela uniforma.

Fatren opsova i odskoči kada stranac prelete bedem i dočeka se povrh drvene kapije. Taj čovek je alomant. Velmoža. Fatren se nadao da će se svi oni zabaviti svojim zaševicama na Severu i ostaviti njegov narod na miru.

Ili makar da mirno izginu.

Pridošlica se okrenu. Imao je kratku bradicu, a tamna kosa bila mu je kratko ošišana. „Dobro, ljudi“, kaza najzad, koračajući preko kapije i pokazujući neprirodnu skladnost pokreta i

ravnotežu, „nemamo mnogo vremena. Hajdemo na posao.“ A onda zakorači sa kapije na bedem. Drafel smesta isuka mač i uperi ga na pridošlicu.

Mač se otrgnu iz Drafelove šake pa nošen nekom nevidljivom silom polete kroz vazduh. Stranac zgrabi oružje dok mu je letelo pored glave, obrnu ga i zagleda se u oštricu. „Dobar čelik“, primeti, klimajući glavom. „Zadivljen sam. Koliko je vaših vojnika opremljeno ovako dobrim oružjem?“ Prevrnu mač u ruci i okrenutog balčakom, pruži ga Drafelu.

Drafel zbunjeno pogleda Fatrena.

„Ko si ti, stranče?“, zapita Fatren, što je hrabrije mogao. Ne zna mnogo o alomantiji, ali prilično je siguran da je taj čovek maglar i najverovatnije bi jednom mislju mogao pobije sve ljude na bedemu.

Stranac zanemari to pitanje pa se okrenu da baci pogled preko grada. „Čitava varoš je okružena ovim bedemom?“, upita, gledajući jednog vojnika.

„Ovaj... da, milostivi“, odgovori mu taj čovek.

„Koliko ima kapija?“

„Samo jedna, milostivi.“

„Otvorite kapiju i uvedite mog konja“, naredi pridošlica. „Pretpostavljam da imate staje?“

„Da, milostivi“, odgovori vojnik.

Pa, nezadovoljno pomisli Fatren kada je vojnik potrčao, *ovaj došljak vala ume da zapoveda*. Vojnik nije čak ni zastao da pomisli kako je, i ne traživši dozvolu, poslušao naređenje nekog stranca. Fatren je video da su se ostali vojnici već malčice ispravili i opustili. Došljak priča kao da očekuje da mu se pokoravaju, a vojnici se ponašaju u sladu sa tim. To nije velmoža na kakve je Fatren navikao kada je bio kućni sluga u vlastelinovoj kući. Ovaj čovek je drugačiji.

Stranac nastavi da razmišlja posmatrajući varoš. Pepeo pade na njegovu prelepu belu uniformu, a Fatren pomisli kako je baš šteta što se takva odeća prlja. Došljak klimnu kao da klima samome sebi pa krenu niz bedem.

„Čekaj“, reče Fatren, a stranac zastade. „*Ko si ti?*“

Došljak se okrenu i pogleda Fatrena pravo u oči. „Ja sam Elend Ventur. Ja sam vaš car.“

To rekavši, čovek se okrenu i nastavi da silazi niza zid. Vojnici mu se skloniše s puta, a onda mnogo njih pođe za njim.

Fatren pogleda svog brata.

„Car?“, progundā Drafel pa pljunu.

Fatren je delio Drafelovo mišljenje. Ali šta da radi? Nikada se nije borio protiv alomanta; nije siguran ni kako bi to radio. Taj „car“ je svakako veoma lako razoružao Drafela.

„Pripremite stanovništvo“, stranac – Elend Ventur – naredi ispred njega. „Kolosi će doći sa severa – zanemariće kapiju i početi da se penju preko zidina. Hoću da deca i stari budu okupljeni u najjužnijem delu grada. Smestite ih u što je manje zgrada moguće.“

„Šta će to vredeti?“, zapita Fatren pa požuri za „carem“ – zaista nije video šta mu drugo preostaje.

„Kolosi su najopasniji kada pomahnitaju od krvoločnosti“, odgovori Ventur u hodu. „Ako im ipak pođe za rukom da zauzmu grad, onda je najbolje da što duže traže tvoje ljude. Ako ih mahnitost u toj potrazi prođe, onda će se razgneviti pa će se okrenuti pljački. Onda će tvoji ljudi moći da se iskradu, a da ih kolosi ne progone.“

Ventur stade pa se okrenu i pogleda Fatrena u oči. Strančevo lice bilo je smrtno ozbiljno. „Slaba je to nada – ali bitno je da postoji makar nekakva.“ To rekavši, nastavi glavnom ulicom.

Fatren iza sebe začu kako vojnici šapuću. Svi su čuli za čoveka po imenu Elend Ventur. On je prigrabio moć u Lutadelu nakon smrti Gospoda Vladara, pre više od dve godine. Vesti sa severa retke su i nepouzdate, ali mahom pominju Ventura. Porazio je sve takmace za presto, a čak je i svog oca ubio. Krio je da je maglar i navodno se oženio baš ženom koja je ubila Gospoda Vladara. Fatren čisto sumnja da bi jedan tako važan čovek – koji je najverovatnije više legendaran nego stvaran – došao u jedan skromni gradić u Južnoj dominaciji, a naročito bez pratnje. Čak ni rudnici više ne vrede mnogo. Taj stranac mora da laže.

Ali... očigledno *jeste* alomant...

Fatren požuri da stigne stranca. Ventur – ili ko god da je on zaista – stade ispred jedne velike zgrade blizu središta naselja. Bila je to stara zgrada Čelične službe. Fatren je naredio da se preko vrata i prozora zakucaju daske.

„Jesi li oružje našao u ovoj zgradi?“, upita Ventur, okrećući se da pogleda Fatrena.

Fatren je na tren samo stajao, a onda naposljetku samo odmahnuo glavom. „Iz velmožinog zamka.“

„Zar je ostavio oružje za sobom?“, iznenađeno upita Ventur.

„Mislimo da je nameravao da se vrati po njega“, odgovori Fatren. „Vojnici koje je ostavio na kraju su ga napustili i pridružili se jednoj vojsci koja je ovuda prolazila. Pokupili su sve što su mogli da ponesu. Mi smo probrali ostatke.“

Ventur klimnu pa zamišljeno zagladi bradu, zureći u staru zgradu Službe. Bila je visoka i zlokobna iako nije korščena ili možda upravo zbog toga. „Tvoji ljudi deluju kao da su dobro uvežbani. To nisam očekivao. Da li imaju ratnog iskustva?“

Drafel tiho frknu, tako mu stavivši do znanja da ga se to nimalo ne tiče.

„Naši ljudi su se dovoljno borili da bi postali opasni, stranče“, reče mu Fatren. „Neki razbojnici su hteli da nam preotmu varoš. Pretpostavili su da smo slabi i da će nas lako zastrašiti.“

Ako je taj stranac te reči shvatio kao pretnju, ničim to nije pokazao. Samo klimnu. „Da li se iko od vas borio protiv kolosa?“

Fatren se zgleda sa Drafelom. „Stranče, ljudi koji se bore protiv kolosa ne preživljavaju“, naposljetku odgovori.

„Da je to tačno“, odvrati Ventur, „poginuo bih već deset puta.“ Okrenu se prema sve većoj gomili vojnika i varošana. „Naučiću vas koliko mogu o borbi protiv kolosa, ali nemamo mnogo vremena. Hoću da kapetani i predvodnici odreda za deset minuta budu kod gradske kapije. Obični vojnici neka obrazuju redove duž bedema – pokazaću predvodnicima odreda i kapetanima nekoliko trikova, a neka onda oni to prenesu svojim ljudima.“

Neki vojnici krenuše, ali većina osta na mestu, što im je služilo na čast. Došljak se izgleda nije uvredio zbog toga što nisu postupili po njegovim naređenjima. Samo je mirno stajao i gledao naoružanu gomilu. Nije delovao uplašeno niti besno – a nije delovao ni kao da to ne odobrava. Izgledao je samo... kraljevski.

„Milostivi“, napokon upita jedan od kapetana. „Jesi li... doveo vojsku sa sobom da nam pomogne?“

„Zapravo, doveo sam dve“, odgovori Ventur. „Ali nemamo vremena da ih čekamo.“ Pogleda Fatrena u oči. „Pisao si mi i zatražio moju pomoć. A ja sam, kao tvoj vazalni gospodar, došao da ti pomognem. Da li i dalje želiš moju pomoć?“

Fatren se namršti. Nikada ni od jednog čoveka – niti velmože – nije tražio pomoć. Otvori usta da se pobuni, ali pokoleba se. *Pustiće me da se pretvaram kako sam ga pozvao*, pomislio je Fatren. *Da se ponašam kako je sve vreme ovo pripremano. Mogao bih da se odreknem vlasti, a da ne izgleda kao da sam neuspešan.*

Izginućemo. Ali gledajući ovog čoveka u oči, skoro da mogu da poverujem kako imamo neke izgledе.

„Ja... nisam očekivao da ćeš doći sam, milostivi“, Fatren začu sebe kako govori. „Iznenadio sam se kada sam te video.“

Ventur klimnu. „To je razumljivo. Hajde da popričamo o taktici dok se tvoji vojnici prikupljaju.“

„U redu“, odgovori Fatren. Ali kada pođe napred, Drafel ga uhvati za ruku.

„Šta to radiš?“, procedi njegov brat. „*Pozvao si ovog čoveka?* Ne verujem u to.“

„Drafe, okupi vojnike“, reče mu Fatren.

Drafel je na tren samo stajao, a onda tiho opsovao i udaljio se ljutitim koracima. Pošto se videlo da nema namere da prikuplja vojnike, Fatren mahnu dvojici kapetana da to urade umesto njega. Potom se pridruži Venturu i njih dvojica krenuše prema kapiji. Ventur naredi nekolicini vojnika da pođu ispred njih i ne daju ljudima da im prilaze kako bi mogli da porazgovaraju nasamo. Pepeo je i dalje padao sa neba i zastirao ulicu crnilom, taložeći se povrh pogurenih prizemnih zgrada.

„Ko si ti?“, tiho upita Fatren.

„Rekao sam ko sam“, odvrati Ventur.

„Ne verujem ti.“

„Ali imaš poverenja u mene“, primeti Ventur.

„Ne. Samo ne želim da se raspravljam sa jednim alomantom.“

„Zasad je i to sasvim dovoljno“, odgovori Ventur. „Vidi, prijatelju, ka tvom gradu se zaputilo *deset hiljada* kolosa. Potrebna ti je svaka pomoć do koje možeš da dođeš.“

Deset hiljada?, zabezeknuo se Fatren.

„Pretpostavljam da ti upravljaš ovim gradom?“, upita Ventur. Fatren se trže. „Da“, odgovori. „Zovem se Fatren.“

„Dobro, lorde Fatrene, mi...“

„Nisam ja lord“, pobuni se Fatren.

„Pa, upravo si to posao“, reče Ventur. „Kasnije možeš da odabereš prezime. Sada, pre nego što nastavimo, moraš da čuješ koji su moji uslovi da bih ti pomogao.“

„Kakvi uslovi?“

„Uslovi o kojima ne može da se pregovara“, odgovori Ventur.

„Ako mi pobedimo, zavetovaćeš mi se na vernost.“

Fatren se ukopa u mestu i namršti. Pepeo je padao oko njega. „Dakle, to je to? Ušetaš se ovamo pre bitke, kao neki kicoš, tvrdeći da si neki veliki velmoža, i to samo da bi preuzeo zasluge za našu pobedu? Zašto bih se zavetovao na odanost čoveku kojeg sam upoznao pre svega nekoliko minuta?“

„Zato što ću, ako to ne budeš učinio“, tiho objasni Ventur, „svejedno preuzeti vlast.“ A onda nastavi da hoda.

Fatren je na tren samo stajao; a onda požuri napred i sustiže Ventura. „Oh, shvatam. Čak i ako preživimo ovu bitku, završićemo pod vlašću jednog tiranina.“

„Da“, odgovori Ventur.

Fatren se namršti. Nije očekivao da će taj čovek biti tako neposredan.

Ventur odmahnu glavom, posmatrajući varoš kroz kišu pepeola. „Nekada sam mislio da neke stvari mogu da radim drugačije.

I dalje verujem da ću jednoga dana to moći. Ali zasad nemam izbora. Trebaju mi tvoji vojnici i treba mi tvoj grad.“

„Moj grad?“, mršteći se upita Fatren. „Zašto?“

Ventur diže jedan prst. „Najpre moramo da preživimo ovu bitku“, reče. „Kasnije ćemo se baviti drugim pitanjima.“

Fatren zastade i iznenadi se kada shvati da *zaista* ima poverenja u tog stranca. Ne može baš da objasni zašto je to tako. To je jednostavno čovek kojeg treba slediti – pravi vođa, kakav je Fatren oduvek želeo da bude.

Ventur nije čekao da Fatren pristane na uslove. To nije bila ponuda, već ultimatum. Fatren požuri da opet sustigne Ventura kada ovaj kroči na mali trg ispred gradske kapije. Vojnici su žurno obavljali svako svoj posao. Niko od njih nije imao uniformu – kapetani su se od običnih vojnika razlikovali jedino po crvenim povezima oko ruku. Ventur im nije dao mnogo vremena da se prikupe – mada su svi dobro znali da će varoš svakog časa biti napadnuta. Svejedno su se prikupili.

„Vremena nema“, glasno ponovi Ventur. „Mogu da vam objasnim tek nekoliko stvari, ali i to će pomoći.“

„Kolosi se, kada je o visini reč, kreću od malih – koji su negde oko pet stopa visoki – pa sve do ogromnih, koji su visoki negde oko dvanaest stopa. Međutim, čak su i mali kolosi jači od vas. Imajte to na umu. Srećom, ta stvorenja se bore bez ikakve međusobne saradnje. Ako se saborac nekog kolosa nađe u nevolji, ovaj neće ni mrdnuti da mu pomogne.“

Napadaju neposredno, bez varki, i pokušavaju da grubom silom nadvladaju protivnika. To nemojte da im dopustite! Recite svojim ljudima da udruženo napadaju svakog kolosa ponaosob – dvojica na manjeg, a trojica ili četvorica na većeg. Nećemo moći da održavamo veliki bojni red, ali to će nas najduže održati u životu.

Ne brinite za stvorenja koja nas obiđu i uđu u grad – nejač ćemo sakriti na sam kraj varoši, a kolosi koji zaobiđu naš bojni red možda će se okrenuti pljački i ostaviti ostale da se sami bore.

To i želimo! Ne jurite za njima u grad. Vaše porodice će biti bezbedne.

Ako se borite protiv velikog kolosa, napadajte mu noge i gledajte da ga oborite pre nego što krenete da ga ubijete. Ako se borite protiv manjih, pazite da vam se mač ili koplje ne zakači za njihovu labavu kožu. Imajte na umu da kolosi nisu glupi – samo nisu prefinjeni. Predvidljivi su. Napašće vas na najlakši mogući način i najneposrednije moguće.

Najvažnije je da shvatite da oni *moгу* biti poraženi. Danas ćemo to učiniti. Ne dozvolite da pokleknete od straha! Borite se usaglašeno, ne gubite glave – i obećavam vam da ćemo *preživeti*.“

Kapetani su stajali u manjim skupinama i gledali Ventura. Nisu zaklicali nakon njegovog govora, ali jesu delovali malčice samouverenije. Otišli su da prenesu Venturova uputstva svojim ljudima.

Fatren tiho priđe caru. „Ako je tvoja računica tačna, brojniji su od nas – pet prema jedan.“

Ventur klimnu.

„Krupniji su, snažniji i bolje uvežbani od nas.“

Ventur opet klimnu.

„Dakle, osuđeni smo na propast.“

Ventur naposletku pogleda Fatrena i namršti se dok mu se crni pepeo taložio po ramenima. „Niste osuđeni na propast. Vi imate nešto što oni nemaju – nešto veoma važno.“

„A šta je to?“

Ventur ga pogleda pravo u oči. „Imate mene.“

„Moj gospodaru care!“ , sa bedema se začu nečiji glas. „Kolosi na vidiku!“

Već se najpre njemu javljaju, pomislio je Fatren. Nije znao da li da bude uvređen ili zadivljen.

Ventur smesta skoči na vrh grudobrana, služeći se alomantijom da u jednom hitrom skoku prevali razdaljinu. Većina vojnika stajala je pogureno ili se krila iza grudobrana iako je neprijatelj daleko. Međutim, Ventur je ponosno stajao u svom belom plaštu i uniformi, zaklanjajući rukom oči i čkiljeći prema obzorju.

„Dižu bivak“, kaza i nasmeši se. „Odlično. Lorde Fatrene, pripremi svoje ljude za napad.“

„*Napad?*“, upita Fatren, dotrčavši iza Ventura.

Car klimnu. „Kolosi će biti umorni od puta i rasejani zbog dizanja bivaka. Neće nam se pružiti bolja prilika da ih napadnemo.“

„Ali mi se branimo!“

Ventur odmahnu glavom. „Ako budemo čekali, s vremenom će pomahnitati od krvoločnosti i poći na nas. Bolje je da napadnemo umesto da čekamo da nas pokolju.“

„I da ostavimo bedem?“

„Zidine su zadivljujuće, lorde Fatrene, ali na koncu beskorisne. Nemaš dovoljno vojnika da bi branio čitav bedem, a kolosi su obično viši od ljudi i sa boljim osećajem za ravnotežu. Samo će vam preoteti zidine pa se onda sa boljeg položaja probiti u grad.“

„Ali..“

Ventur ga pogleda. Pogled mu beše spokojan ali odlučan i zahtevan. Poruka beše jednostavna: *Sada sam ja glavni. Više nema raspravljanja.*

„Da, milostivi“, odgovori Fatren i pozva glasnike da prenesu naredbe.

Ventur je stajao i gledao dok su dečaci glasnici trčali. Izgleda da je među ljudstvom zavladao izvesna zbunjenost – nisu očekivali da će krenuti u napad. Sve više pogleda okretalo se prema Venturu, koji je ponosno stajao na grudobranu.

Zaista izgleda kao car, nije mogao a da ne primeti Fatren.

Naređenja se proneše niz bojni red. Vreme je prolazilo. Naposletku, čitava vojska ga je gledala. Ventur isuka mač i upre ga visoko ka nebu, kojim je promicao pepeo. A onda neljudski hitro skoči sa bedema i pojuri ka koloskom logoru.

Na jedan tren trčao je sam. A onda, iznenadivši samoga sebe, Fatren stisnu zube i pođe za njim.

Zidine preplaviše pokreti i vojnici jurnuše urlajući uglas, visoko podignutog oružja jureći u smrt.

Moć je čudno uticala na moj um. Za svega nekoliko trenutaka spoznao sam moć, njenu prošlost i kako sve može da se koristi.

Da, ovo znanje drugačije je od iskustva, pa čak i od sposobnosti da se ta moć koristi. Na primer, znao sam kako da pomerim planetu preko neba. Ali nisam znao gde da je postavim tako da ne bude ni preblizu Suncu, ni predaleko od njega.

2

Kao i uvek, Ten-Sun je dan otpočeo u tami. Naravno, delimično zbog toga što on nema oči. Mogao je da napravi oči – on pripada trećem pokolenju, što je čak i za kandre staro. Svario je dovoljno leševa da zna kako da nagonski stvara čulne organe bez primera koji će oponašati.

Nažalost, oči mu ne bi mnogo vredele. Nema lobanju, a naučio je da većina organa ne radi kako treba bez potpunog tela – i kostura – da ih podržavaju i nose. Njegova sopstvena težina smrvila bi te oči ako bi se nezgodno pomerio, a bilo bi mu veoma teško da ih pomera i gleda.

Mada, ničeg za gledanje i nema. Ten-Sun se malo pomeri u zatvorskoj ćeliji. Telo mu se sastojalo od skupine providnih mišića – nalik na gomilu krupnih puževa golaća, međusobno povezanih, i nešto je pokretljivijih od unutrašnjosti školjke. Ako bi se usredsredio, mogao bi da razloži jedan mišić i da ga stopi sa drugim ili da od njega načini nešto potpuno novo. Međutim, bez upotrebljivog kostura sasvim je bespomoćan.

Ponovo se promeškolji u svojoj ćeliji. Njegova koža ima sopstveno čulo – nešto nalik na čula ukusa. Trenutno oseća vonj sopstvenih izlučevina nataloženih po zidovima ćelije, ali nije se

usuđivao da isključi to čulo. To je jedna od retkih veza koje ima sa svetom oko sebe.

Ćelija je zapravo samo rešetkom zatvorena rupa u kamenu. Jedva da je dovoljno velika za njegovo telo. Tamničari mu bacaju hranu odozgo, a onda povremeno sipaju vodu kako bi ga pojili i spirali njegov izmet kroz mali odvod na dnu. I ta rupa, kao i rupe u zaključanoj rešetki, premala je da bi se on provukao kroz njih – kandrino telo jeste gipko, ali čak ni gomila mišića ne može da se stisne da bude toliko tanka.

Većina sveta poludela bi od tako dugog zatočeništva, koje traje... on čak i *ne zna* koliko to već traje. Mesecima? Ali Ten-Sun je blagosloven pribranošću. Njegov um neće tako lako popustiti.

Ponekad je proklinjao taj blagoslov jer mu nije dozvoljavao da sklizne u blaženo olakšanje ludila.

Usredsredi se, pomislio je. Iako nema mozak, bar ne kao što ga ljudi imaju, u stanju je da razmišlja. To ne razume. Nije siguran da iko od kandri to razume. Možda pripadnici prvog pokolenja znaju nešto više – ali ako je tako, nikoga drugog nisu prosvetlili.

Ne mogu da te doveka drže ovde, kazao je sam sebi. *Prvi ugovor kaže...*

Ali počeo je da sumnja u prvi ugovor ili, bolje reći, u to da prvo pokolenje uopšte haje za njega. Doduše, zar može da ih krivi zbog toga? Ten-Sun je prekršio ugovor. Po sopstvenom priznanju, usprotivio se volji svog gospodara i pomogao drugoj osobi. To izdajstvo okončalo se smrću njegovog gospodara.

Međutim, čak i taj besramni čin zapravo je najmanji zločin koji je počinio. Kazna za kršenje ugovora je smrt – i da je to bio kraj Ten-Sunovim zločinima, ostali bi ga ubili i završili s tim. Nažalost, u igri je nešto mnogo više. Ten-Sunovo svedočanstvo – dato drugom pokolenju, na zatvorenom sastanku – otkrilo je daleko opasniji i daleko važniji prestup.

Ten-Sun je odao tajnu svog naroda.

Ne mogu da me pogube, pomislio je, služeći se tom mišlju kako bi ostao usredsređen. *Bar dok ne otkriju kome sam kazao.*

Tajna. Dragocena, dragocena tajna.

Sve sam nas osudio na propast. Čitav svoj narod. Opet ćemo biti robovi. Ne, i sada smo robovi. Postaćemo nešto drugo – mehanizmi čijim umovima upravljaju drugi. Bićemo zarobljeni i iskorišćeni, a naša tela više neće pripadati nama.

Eto šta je učinio – eto šta je možda pokrenuo. Zbog toga zaslužuje da bude zatočen i ubijen. Ali on želi da živi. Trebalo bi da prezire sebe. Međutim, iz nekog razloga i dalje misli da je postupio ispravno.

Opet se promeškoltio, a gomile skliskih mišića okrenuše se jedne oko drugih. Ali usred tog pomeranja – ukoči se. Vibracije. Neko dolazi.

Namestio se tako što je pribio mišiće uza zidove jame, obrazujući udubljenje u sredini svog tela. Mora da uhvati što više hrane – veoma malo mu daju za jelo. Ali nikakve splachine nisu pljusnule kroz rešetku. Čekao je sve dok neko nije otključao rešetku. Mada nema uši, osetio je grub zvuk dok se gruba gvozdena rešetka dizala i naposletku tresnula o kameni pod.

Šta?

Zatim uslediše kuke. Zagrabiše mu mišiće i pokidaše mu meso izvlačeći ga iz jame. To ga je zbolelo. Ne samo kuke već i iznenadna sloboda dok mu se telo prelivalo preko poda tamnice. Ne svojom voljom, okusio je prljavštinu i skorenu splachinu. Mišići mu zadržtaše i on se oseti čudno zbog mogućnosti nesputanog kretanja van ćelije, ali napregnu se i pokrenu svoju telesinu iako je bezmalo zaboravio kako se to radi.

A onda je osetio. Miris u vazduhu. Kiselina, jetka i snažna, verovatno u pozlaćenim vedrima koje su doneli tamničari. Ipak će ga ubiti.

Ali ne mogu!, pomislio je. Prvi ugovor, zakon našeg naroda, to...

Nešto pade na njega. Ne kiselina, već nešto tvrdo. On to željno dodirnu, a mišići se pomeriše jedan preko drugog, opipavajući, isprobavajući ga. Okruglo je, sa rupama i sa nekoliko oštrih ivica. Lobanja.

Miris kiseline postade još oštrij. Da li je to oni mešaju? Ten-Sun se smesta baci na delanje, ispunjavajući lobanju i obrazujući

meso oko nje. U jednom organu nalik na torbicu već je imao nešto rastvorenog mesa. Smesta ga izbaci na površinu i obloži njime lobanju, hitro stvarajući kožu. Nije se bavio očima, već je radio na plućima, obrazovao jezik, zasad zanemarujući usne. Delao je obuzet očajanjem, dok je ukus kiseline bivao sve snažniji, a onda...

Pretilo se preko njega. Spržilo mu je mišiće na jednom boku i oblilo mu telesinu rastačući je. Izgleda da je drugo pokolenje diglo ruke od namere da izvuče njegove tajne. Međutim, znaju da moraju da mu daju priliku da progovori pre nego što ga ubiju. Prvi ugovor to nalaže – pa otud lobanja. Ali stražari su očigledno dobili naređenja da ga ubiju pre nego što on stigne da išta kaže u svoju odbranu. Sledili su slovo zakona, istovremeno zanemarujući njegov duh.

Međutim, nisu shvatili koliko je Ten-Sun brz. Malo je kandri provodilo vremena na ugovorima koliko on – čitavo drugo pokolenje i većina trećeg odavno su se povukli iz službe. Vode lagodne živote tu, u domovini.

Malo toga može da se nauči od lagodnog života.

Većini kandri potrebni su sati da obrazuju telo – mlađima čak i dani. Ten-Sun je za nekoliko sekundi obrazovao jednostavan jezik. Dok se kiselina kretala uz njegovo telo, naterao je sebe da stvori dušnik, naduvao je pluća i izustio jednu jedinu reč:

„Suđenje!“

Sipanje prestade. Telo nastavi da mu gori. Trudio se uprkos bolu i stvorio primitivne organe sluha u šupljini lobanje.

Neko kraj njega prošapta: „Budalo.“

„Suđenje!“, opet kaza Ten-Sun.

„Prihvati smrt“, onaj glas tiho prosikta. „Ne dovodi sebe u položaj da naneseš još zla našem narodu. Prvo pokolenje podarilo ti je ovu priliku da umreš zbog svih godina dodatnog služenja!“

Ten-Sun zastade. Suđenje bi bilo javno. Sve do sada tek odabrana nekolicina zna za razmere njegove izdaje. Mogao bi da umre, proklet kao neko ko je prekršio ugovor, ali zadržao bi makar koliko-toliko poštovanja za svoju predašnju službu. Negde

– verovatno u nekoj jami baš u toj prostoriji – nalaze se oni koji trpe beskrajno zatočeništvo, što je muka koja će s vremenom slomiti umove čak i onih koji su obdareni blagoslovom pribranosti.

Da li želi da postane jedan od njih? Javnim otkrivanjem svojih dela navući će sebi na glavu večnost provedenu u bolu. Iznudivanje suđenja zapravo je glupost jer nema nikakve nade za oslobađajućom presudom. Njegovo priznanje već ga je osudilo.

Ako bude progovorio, to neće biti da bi se branio. Biće iz potpuno drugih razloga.

„Suđenje“, ponovi, ovoga puta jedva šapćući.

* * *

Mislim da je, na neki način, posedovanje toliko moći bilo preveliki pritisak. To je moć za čije je razumevanje potreban milenijum. Preuređivanje sveta bilo bi lako da mi je ta moć bila poznata. Ali shvatio sam koliko je moje neznanje opasno. Kao dete iznenada obdareno neizmernom snagom, mogao sam da gurnem toliko jako da čitav svet završi kao slomljena igračka, koju nikada ne bih mogao da popravim.

3

Elend Ventur, drugi car Poslednjeg carstva, nije bio rođen kao ratnik. Rođen je kao velmoža – što ga je, u vreme Gospoda Vladara, u suštini učinilo pripadnikom društvene elite po zanimanju. Mladost je proveo učeći da igra besmislene igrice velikih kuća, živeći lagodnim životom carske elite.

Nije bilo čudno što je završio kao političar. Politička teorija oduvek ga je zanimala i premda je bio više učenjak nego pravi državnik, znao je da će jednoga dana vladati svojom kućom.

Međutim, isprva nije bio baš dobar kralj. Nije razumeo da biti vođa podrazumeva nešto više od dobrih zamisli i poštenih namera. Daleko više.

Elende Venture, čisto sumnjam da ćeš ti ikada biti vođa koji predvodi juriš na neprijatelja. Te reči mu je izgovorila Tindvil, žena koja ga je naučila praktičnoj strani politike. Prisetivši se tih reči, Elend se nasmeši i u tom trenutku njegovi vojnici upadoše u koloski tabor.

Elend rasplamsa kositar. Topao osećaj – sada dobro poznat – planu mu u grudima, a mišići mu se zategoše od dodatne snage i moći. Nešto ranije je progutao metal kako bi u bici mogao da posegne za njime. Elend je alomant. To ga i dalje ponekad zaprepasti.

Baš kao što je predvideo, kolosi su bili zatečeni napadom. Nekoliko trenutaka zgranuto su stajali – premda mora da su videli Elendovu novu vojsku kako juriša na njih. Kolosi se sa teškom mukom nose sa neočekivanim. Teško im je da razumeju kako skupina nejakih i bročano nadjačanih ljudi napada njihov logor. Stoga im je bilo potrebno vreme da se prilagode.

Elendova vojska dobro je iskoristila to vreme. Elend zadade prvi udarac, rasplamsavajući kositar da bi sebi dao još snage dok je sasecao prvog kolosa. Bila je to sitnija zver. Baš kao i svi njegove sorta, bio je ljudskog oblička mada mu je koža bila prevelika, mlohava i naizgled odvojena od ostatka tela. U sitnim crvenim očima zveri na tren zaiskri neljudsko iznenađenje dok je umirao. Elend jednim potezom izvuče mač iz njegovih grudi.

„Brzo napadajte!“, viknu dok se još kolosa okretalo od svojih jama u kojima je gorela vatra. „Pobijte što više pre nego što pomahnitaju!“

Njegovi vojnici – prestravljeni ali predani – jurnuše i pregaziše prvih nekoliko skupina kolosa. Tabor kolosa je bilo samo jedno mesto gde su kolosi izgazili pepeo i biljke pa iskopali jame da u njima zapale vatre. Elend je video kako njegovi ljudi postaju sve samouvereniji, poneseni početnim uspehom, pa ih je još više

ohrabrio alomantski im tegleći osećanja. Bolji je sa tim oblikom alomantije – još nije u potpunosti savladao skakanje pomoću metala, onako kako to Vin radi. Ali osećanja – to dobro razume.

Fatren, mišićav gradski vođa, nije se odvajao od Elenda dok je ovaj predvodio skupinu vojnika prema velikoj družini kolosa. Elend je motrio na njega. Fatren je vladar tog gradića; ako pogine, bio bi to težak udarac za moral. Zajedno napadoše manju skupinu iznenađenih kolosa. Najveća zver među njima bila je nekih jedanaest stopa visoka. Baš kao kod svih krupnijih kolosa, koža tog stvorenja – nekada oklembesena – sada mu je bila čvrsto zategnuta preko prerasle telesine. Kolosi nikada ne prestaju da rastu, ali njihova koža uvek ostaje iste veličine. Na mlađim stvorenjima oklembesena je i naborana. Na krupnijim je zategnuta i ispućala.

Elend razgore čelik pa baci šaku novčića u vazduh ispred sebe. Gurnu ih svom težinom i rasu na kolose. Te zveri su previše izdržljive da bi pale od običnih novčića, ali komadići metala će ih bar povrediti i malo oslabiti.

Dok su novčići leteli, Elend jurnu na najvećeg kolosa. Zver isuka sa leđa ogroman mač, očito se radujući borbi.

Kolos prvi napade, i to sa neverovatnim dohvatom. Gipkiji zahvaljujući kositru, Elend je morao da odskoči. Koloski mačevi su ogromni i grubi, tupi gotovo kao palice. Od siline udarca talas se pronese kroz vazduh; Elend ne bi imao nikakve izgleda da odbije to sečivo, čak ni uz pomoć kositra. Sem toga, taj mač – ili, tačnije, kolos koji ga drži – toliko je težak da Elend ne može ni da ga alomantijom izbacii iz ravnoteže. Guranje čelikom se svodi na težinu i silu. Ako Elend gurne nešto teže od sebe, biće odbačen.

I tako, morao je da se oslanja na brzinu i spretnost koje mu pruža kositar. Bacio se iz čučnja u stranu, pazeći na povratni udarac. Stvorenje se ćutke okrenu odmeravajući Elenda, ali ne napade. Još nije pomahnitalo.

Elend pogleda svog golemog neprijatelja. *Kako sam ovde dospeo?*, pomislio je, i to ne prvi put. *Ja sam učenjak, a ne ratnik.* Često

je razmišljao o tome kako on nikako ne bi trebalo da predvodi ljude u boju.

Međutim, isto tako je često pomislio kako previše razmišlja. Pognuto jurnu napred i zadade udarac. Kolos je očekivao taj potez pa je pokušao oružjem da Elendu raspoluti glavu. Međutim, Elend povuče mač drugog kolosa te izbacilo to stvorenje iz ravnoteže i tako omogućivši dvojici svojih ljudi da ubiju stvora, ali takođe privlačeći sebe u stranu. Za dlaku je izbegao oružje svog neprijatelja. A onda skoči, rasplamsa kositar i zadade udarac sa strane.

Elend preseče nogu zveri u kolenu, i kolos pade na zemlju. Vin je stalno govorila da je Elendova alomantska moć neuobičajeno jaka. Elend baš i nije siguran u to – nema baš previše iskustva sa alomantijom – ali ipak se zateturao od siline sopstvenog udarca. Uspeo je da povрати ravnotežu i nakon toga odrubio kolosu glavu.

Nekoliko vojnika zabezegnuto se zagleda u Elenda – njegova bela uniforma sada je bila oblivena jarkocrvenom koloskom krvlju. Nije to bio prvi put. Elend duboko udahnu kada začu neljudske krike kako se pronose taborom. Mahnitanje počinje.

„Okupite se!“, viknu Elend. „Obrazujte bojne redove, ne odvajajte se, pripremite se za napad!“

Vojnici poslušashe. Daleko su manje disciplinovani od vojske na koju je Elend navikao, ali ipak su zadivljujuće dobro sledili njegove zapovesti. Elend baci pogled na zemlju ispred njih. Pošlo im je za rukom da obore nekoliko stotina kolosa – neverovatan podvig.

Međutim, sad ide onaj teži deo.

„Ne dajte se!“, dreknu Elend, trčeći da stane ispred vojnika. „Borite se! Moramo što brže da pobijemo što više njih! Sve zavisi od toga! Ljudi, pokažite im svoj bes!“

Elend potom zapali mesing i gurnu njihova osećanja, smirujući im strah. Alomant ne može da utiče na um – bar ne na ljudski – ali *može* da podstakne neka osećanja, a druga da ublaži. Opet, Vin je govorila da je Elend u stanju da utiče na daleko više ljudi

nego što je uobičajeno. Elend je tek nedavno dobio svoje moći, i to neposredno iz mesta za koje pretpostavljaju da je prvobitno izvorište alomantije.

Pod uticajem njegovog smirivanja, vojnici se ispraviše. Elend opet oseti veliko poštovanje prema tim jednostavnim ska. On im je podario hrabrost i lišio ih nekih strahova, ali odlučnost je samo njihova. To su dobri ljudi.

Uz malo sreće, moći će da spase neke od njih.

Kolosi napadoše. Baš kao što je Elend pretpostavio, velika skupina tih stvorenja odvojila se od glavnog logora i pojurila prema naselju. Neki vojnici kriknuše, ali bili su previše zauzeti braneći se da bi pošli za kolosima. Elend se bacao u bitku gde god se bojni red pokolebao, ojačavajući slabu tačku. Usput je sagorevao mesing i pokušavao da gura osećanja obližnjih kolosa.

Ništa se nije dešavalo. Ta stvorenja su otporna na emocionalnu alomantiju, naročito kada neko drugi već upravlja njima. Međutim, kada se konačno probije, preuzeće potpunu vlast nad njima. Za to su potrebni vreme, sreća i spremnost na borbu.

To je Elend i činio. Borio se rame uz rame sa svojim ljudima, gledao ih kako ginu, ubijao kolose dok se njegov bojni red povijao na krajevima, obrazujući polukrug da njegovi vojnici ne bi bili opkoljeni. Svejedno, borba je bila teška. Kako je sve više i više kolosa mahnito jurišalo, tako se bitka okretala protiv Elendovih ljudi. Kolosi su se i dalje odupirali njegovoj emocionalnoj alomantiji... i približavali se.

„Propali smo!“, dreknu Fatren.

Elend se okrenuo, pomalo iznenađen što vidi zdepastog lorda pored sebe, još živog. Vojnici nastaviše da se bore. Svega je petnaestak minuta prošlo od početka napada, ai njihov bojni red već je počeo da popušta.

Jedna tačkica pojavi se na nebu.

„Poveo si nas u smrt!“, dreknu Fatren. I on je bio obliven koloskom krvlju, mada je jedna mrlja na ramenu izgledala njegova krv. „Zašto?“, zapitao je Fatren.

Elend jednostavno pokaza na sve veću tačkicu.

„Šta je to?“, upita Fatren u metežu bitke.

Elend se nasmeši. „Prva od onih vojski koje sam ti obećao.“

Vin pade sa neba okružena burom potkovicica i dočeka se tačno usred koloske vojske.

Ne oklevajući ni trenu, alomantijom je gurnula dve potkovice prema kolosu koji se utom okretao. Jedna potkovicica pogodi stvojenje u čelo i odbaci ga unazad, a druga mu prelete preko glave i pogodi drugog kolosa. Vin se hitro okrenu, pa hitnu još jednu potkovicu pored izrazito krupne zveri i obori sitnijeg kolosa iza nje.

Potom rasplamsa gvožđe pa povuče tu potkovicu nazad i njome uhvati krupnijeg kolosa za zapešće. Tegljenje je smesta je privuče prema zveri – ali i izbaci stvojenje iz ravnoteže. Njegov ogromni gvozdeni mač pade na zemlju kada ga je Vin udarila u grudi. A onda se odgurnula o mač na zemlji i, premetnuvši se preko glave, bacila uvis čim je drugi kolos zamahnuo da je udari.

Vin polete nekih petnaestak stopa, a mač je promaši i odrubi glavu kolosu ispod nje. Onaj koji ju je napao kao da nije ni primetio da je ubio svog saborca; samo ju je pogledao, a mržnja mu je sevala iz krvavocrvenih očiju.

Vin povuče pali mač i on polete ka njoj, ali je i povuče nadole svojom težinom. Ona ga u padu zgrabi – mač je bio bezmalo velik koliko i ona sama, ali rasplamsani kositar joj je omogućio da s lakoćom rukuje oružjem – i pre nego što se dočeka na noge, odseče u ramenu ruku kolosa koji ju je napao.

Istom ga saseče u kolenima, a onda ostavi da umre i okrenu se prema drugim protivnicima. Kao i uvek, kolosi kao da su njome bili opčinjeni – ali nekako pobesnelo i zbunjeno. Oni veličinu smatraju opasnom, pa im je teško da pojme kako to da žena sitna poput Vin – dvadesetogodišnjakinja, jedva preko pet stopa visoka i vitka kao prut – može da predstavlja pretnju. Ali gledaju je kako ubija i to ih privlači.

Njoj to savršeno odgovara.

Napala je uz usklik, makar samo da bi razbila tišinu bojnog polja. Kolosi imaju običaj da prestanu da urlaju kada pomahnitaju, usredsređujući se na ubijanje. Vin baci šaku novčića, gurnu ih prema skupini iza sebe, pa skoči napred, tegleći jedan mač.

Kolos ispred nje se zatetura. Ona se dočeka na njegova leđa, pa napade stvorenje pored njega. Ono pade, a Vin zabi mač u leđa kolosa ispod sebe i gurnu se u stranu, tegleći mač umirućeg kolosa. Uхватила je oružje, sasekla treću zver, pa bacila mač, gurajući ga kao divovsku strelu pravo u prsa četvrtog čudovišta. Isto to guranje baci je unazad, te je izbegla napad. Potom zgrabi mač iz leđa kolosa kojeg je maločas proburazila, pa istrgnu oružje iz tela u ropcu i jednim glatkim pokretom ga zari kroz ključnu kost i grudi pete zveri.

Vin se dočeka na noge, a mrtvi kolosi popadaše oko nje.

Ona nije otelotvorenje srdžbe. Nije strah i trepet. Prevazišla je to. Videla je Elenda kako umire – držala ga je u naručju dok je umirao – znajući da je ona dopustila da se to dogodi. Namerno.

Ali on je preživio. Svaki njegov dah je neočekivan, a možda i nezaslužen. Nekada se plašila da će ga izneveriti, ali našla je spokoj – nekako – u saznanju da ga ne može sprečiti da stavlja glavu u torbu. U saznanju da ona *ne želi* da ga sprečava da to čini.

I tako, više se ne bori iz straha za čoveka kojeg voli. Umesto toga, bori se s razumevanjem. Ona je nož – Elendov nož – nož Poslednjeg carstva. Ne bori se da bi zaštitila jednog čoveka, već da bi zaštitila način života koji je on stvorio i ljude koje on s toliko truda i napora brani.

Spokoj joj daje snagu.

Kolosi ginu oko nje, a njihova skerletna krv – prejarka da bi bila ljudska – prštala je vazduhom. Ima ih deset hiljada u toj vojsci – previše da bi ih ona sama pobila. Međutim, i ne mora sve da ih ubije.

Samo treba da ih uplaši.

Jer, uprkos onome što je nekada pretpostavljala, kolosi *moгу* da se uplaše. Ona vidi kako taj strah raste u stvorenjima oko sebe, skriven ispod ozlojeđenosti i besa. Jedan kolos je utom napade, a

ona skoči u stranu, krećući se munjevitom brzinom koju joj daje kositar. U pokretu mu je zarila mač u leđa i zatim se osvrnula, primetivši kako se jedno ogromno stvorenje probija kroz vojsku prema njoj.

Savršeno, pomislila je. Velik je, možda najveći kolos kojeg je ikada videla. Sigurno je skoro trinaest stopa visok. Trebalo bi da ga je srce davno izdalo, pola kože mu je pocepano i pokidano, pa mi visi s tela poput nekakvih širokih krpa.

Urlik kolosa zaječa preko neobično tihog bojnog polja. Vin se nasmeši pa zapali duraluminijum. Kositar koji je već goreo u njoj smesta prasnu i podari joj ogromni trenutni nalet snage. Kada se duraluminijum koristi s nekim drugim metalom, on pojačava taj drugi metal i sagoreva ga u jednom naletu, oslobađajući svu moć odjednom.

Vin zapali čelik, pa gurnu u svim pravcima oko sebe. Njeno guranje osnaženo duraluminijumom poput talasa tresnu u mačeve stvorenja koja su jurcala na nju. Oružja im odleteše iz ruku, kolosi se odbiše unazad, a ogromne telesine razleteše se kao puke pahulje pepela pod krvavocrvenim suncem. Zahvaljujući kositru osnaženom duraluminijumom Vin nije rastrgnuta dok je to činila.

I kositar i čelik joj nestaše, spaljeni u tom jednom blesku moći. Ona izvadi staklence tečnosti – rastvor alkohola s metalnim opiljcima – i iskapi ga, obnavljajući zalihu metala. A onda zapali kositar i skoči preko popadalih i ošamućenih kolosa prema onom ogromnom stvorenju koje je maločas videla. Jedan sitniji kolos pokuša da je zaustavi, ali ona ga uhvati za zapešće i slomi mu kost. Ote mu mač, sagnu se da izbegne napad nekog drugog kolosa, pa se hitro okrenu i jednim udarcem saseče u kolenima tri zveri i obori ih.

Završavajući okret, zari mač u zemlju. Baš kao što je očekivala, ogromna zver visoka trinaest stopa napade je tren kasnije, vitlajući mačem tako veliku da je vazduh hućao pod njime. Vin je u pravi čas zabila mač u zemlju jer čak ni pomoću kositra ne bi mogla da odbije udarac oružja te grdosije. Ali to oružje sada tresnu o sečivo

njenog mača, čvrsto zabodeno u tle. Metal joj zadrhta pod rukama, ali ne popusti pred udarcem.

Dok su joj prsti još bili utrnuti od tog silovitog napada, Vin pusti mač i skoči. Nije se odgurnula – nije ni morala – ali dočekala se na krsnicu mača i skočila s nje. Na kolosovom licu vide se ono osobeno zaprepašćenje kada ju je ugledao kako skače trinaest stopa u vazduh, noge spremne za udarac, dok joj se maglarski plašt vijorio.

Ona ga udari nogom tačno u slepoočnicu. Lobanja puče. Kolosi su neljudski izdržljivi, ali njen rasplamsani kositar beše dovoljan. Sitne oči stvorenja prevrnuše se u dupljama i ono se skljoka na zemlju. Vin malčice gurnu mač, zadržavajući se u vazduhu taman toliko da se dočeka tačno na nedra oborenog kolosa.

Kolosi oko nje se ukočiše. Čak i usred mahnitavanja, zabezeknuli su se kada su je videli kako jednim udarcem obara toliku zver. Možda oni nisu dovoljno umni da bi odmah shvatili šta su upravo videli ili možda mogu da, osim uplašeni, budu i donekle podozriv. Vin o njima ne zna dovoljno da bi to mogla da oceni, ali dobro zna da bi joj u običnoj koloskoj vojsci to što je upravo učinila obezbedilo poslušnost svih stvorenja.

Nažalost, ovom vojskom upravlja spoljna sila. Vin se uspravi i u daljini spazi Elendovu malu očajničku vojsku. Istrajavaju pod Elendovim vođstvom. Borbeni ljudi imaće na kolose sličan učinak kao Vinina tajanstvena snaga – ta stvorenja neće moći da razumeju kako tako mala oružana sila može da im odoleva. Nisu u stanju da vide njihove gubitke niti pogibeljne okolnosti u kojima se Elendovi vojnici nalaze; videće samo manju i slabiju vojsku koja ne odstupa, već se bori.

Vin se okrenu i nastavi bitku. Kolosi su joj sada prilazili kolebajući se, ali svejedno su napadali. To je čudno u vezi s kolosima – oni se nikada ne povlače. Plaše se, ali taj strah ih ne sprečava da napadaju. Međutim, ipak ih slabi. Vin je to shvatila po načinu na koji joj prilaze i po tome kako je gledaju. Samo što se ne daju u beg.

I tako, ona zapali mesing i gurnu osećanja jednog od sitnijih stvorenja. Kolos se isprva odupre, ali ona gurnu još snažnije.

Naposletku, nešto puče u tom stvoru i on postade njen. Onaj ko je upravljao njime nalazi se predaleko i usredsređen je na previše kolosa odjednom. To stvorenje, zbunjeno od mahnitavanja, zgranutosti, straha i ozlojeđenosti – u potpunosti potpade pod vlast Vininog uma.

Ona smesta naredi stvoru na napadne svoje malopredašnje saborce. Sasekoše ga koliko tren kasnije, ali ne pre nego što je on uspeo da ubije dva kolosa. Boreći se, Vin zgrabi još jednog kolosa, pa još jednog. Napadala je nasumice, vitlajući mačem kako bi ih zbunila dok je preotimala pripadnike njihove skupine i okretala ih protiv njih. Ubrzo je bojište oko nje bilo u potpunom metežu, a na njenoj strani se borio omanji odred kolosa. Svaki put kada bi jedan od njih pao, zamenila bi ga druga dva.

Dok se borila, opet je bacila pogled na Elendovu vojsku, malo se primirivši kada je ugledala kako se sada veliki deo kolosa bori rame uz rame s ljudima. Elend se kretao među njima i više nije učestvovao u borbama, već se usredsredio na to da kolosa po kolosa prevodi na svoju stranu. To što je Elend sam došao u ovaj gradić bila je velika kocka, i Vin nije baš bila zadovoljna zbog toga. Ali zasad joj je samo drago što je uspela da ga sustigne.

Ugledavši se na Elenda, ona prestade da se bori i usredsredi se na upravljanje svojim malim odredom kolosa i na preuzimanje novih, jednog po jednog. Ubrzo se za nju borilo skoro stotinu zveri.

Još samo malo, pomislila je. I utom je uočila tačkicu kako kroz kišu pepela stremi ka njoj kroz vazduh. Tačkica se potom pretvorila u priliku u tamnoj odori, koja je skakala preko vojske odgurujući se o koloske mačeve. Ta visoka prilika bila je izbrižane glave i istetoviranog lica. Na podnevnom svetlu prigušenom pepelom Vin je lepo razaznala dva debela klina zakucana u oči. Čelični inkvizitor – i to neki njoj nepoznat.

Inkvizitor snažno napade, dvema sekirama od opsidijana sasekavši jednog od Vininih otetih kolosa. Usredsredio je svoj bezoki pogled na Vin i ona oseti kako joj se budi strah – bilo je to jače od nje. Kroz misli joj prolete niz jasnih sećanja. Mračna noć, kišovita

i puna senki. Tornjevi i kule. Bol u boku. Duga noć koju je provela zatočena u dvoru Gospoda Vladara.

Kelzijer, Preživeli iz Hatsina, kako umire na lutadelskoj ulici.

Vin zapali elektrum i istom se oko nje stvori pravi oblak slika, seni onoga što će ona možda učiniti u budućnosti. Elektrum, alomantski parnjak zlata. Elend ga zove „sirotinjski atijum“. On neće imati mnogo uticaja na bitku, sem što će je učiniti otpornom na atijum, ako ga inkvizitor ima.

Vin stisnu zube pa jurnu napred u trenu kada je vojska kolosa nadvlada njenih nekoliko preostalih stvorenja. Skočila je neznatno se odgurujući o jedan pali mač i pustila da je skok odnese prema inkvizitoru. Avetinjska prilika zamahnu sekirama, ali Vin se u posljednjem času povuče u stranu. Njeno tegljenje istrgnu mač iz ruku jednog iznenađenog kolosa, a ona ga uhvati okrećući se u vazduhu, pa gurnu na inkvizitora.

On odgurnu ogromno oružje, jedva pogledavši. Kelzijer je uspeo da porazi jednog inkvizitora, ali tek nakon mnogo truda. I Gospod Vladar ga je nekoliko trenutaka kasnije ubio.

Dosta je uspomena!, ljutito pomisli Vin. *Usredsredi se na ovaj trenutak.*

Pepeo prolete pored nje dok se okretala u vazduhu, i dalje nošena guranjem onog mača. Dočeka se na noge, klizajući se u lokvi koloske krvi, pa jurnu na inkvizitora. Namerno ga je izmamila, ubijajući njegove kolose i ovladavajući njima, prisiljavajući ga da se otkrije. A sada mora da se suoči s njim.

Vin izvadi stakleni bodež – inkvizitor može da odgurne koloski mač – i rasplamsa kositar. Brzina, snaga i stamenost ispuniše joj telo. Nažalost, inkvizitor takođe ima kositar, tako da su jednaki.

Izuzev jednoga. Inkvizitor ima jednu slabost. Vin izbeže udarac sekirom, tegleći koloski mač kako bi se ubrzala. A onda gurnu isto to oružje i baci se napred, napadajući inkvizitorov vrat. On joj pokretom ruke zaustavi šaku sa bodežom, ali ona ga drugom rukom zgrabi za odoru.

Istog trenu Vin rasplamsa gvožđe i *povuče* iza sebe, tegleći istovremeno desetak koloskih mačeva. Taj iznenadni pokret baci

je unazad. Guranje čelikom i tegljenje gvožđem je grubo i naglo, više silovito nego istančano. Rasplamsanog kositra, Vin se držala za odoru, a inkvizitor se očigledno učvrstio guranjem koloskog oružja ispred sebe.

Odora se pocepa i u Vininim šakama ostade široko parče tkanine. Ukazaše se inkvizitorova leđa – Vin je očekivala da vidi kako klin – sličan onima u očima – štrči iz kičme tog stvorenja. Međutim, šiljak je bio skriven metalnim štitom koji je pokrivao inkvizitorova leđa i deo tela ispod ruku i preko grudi. Baš poput oklopnog prsnika izrađenog po meri, branio mu je leđa, nalik na glatki i vitki kornjačin oklop.

Inkvizitor se okrenu i nasmeši, a Vin opsova. Taj leđni klin – zariven tačno između inkvizitorovih plečki – njihova je slabina tačka. Izvlačenje tog klina bi ga ubilo. Očigledno on upravo zbog toga nosi oklop – a Vin pretpostavi da je Gospod Vlarar to zabranjivao. On je *želeo* da njegove sluge imaju slabu tačku kako bi mogao da ih drži pod svojom vlašću.

Vin nije imala mnogo vremena za razmišljanje jer su je kolosi i dalje napadali. Čim se dočekala na noge bacajući pocepanu tkaninu, napade je jedno ogromno čudovište plave kože. Vin skoči, prelazeći preko mača što je promicao ispod nje, pa se odgurnu o njega kako bi dobila na visini.

Inkvizitor pođe za njom, napadajući je. Pepeo se komešao vazduhom dok je Vin skakala po bojnopolju razmišljajući. Koliko ona zna, inkvizitora je moguće ubiti još samo na jedan način – odrubivši mu glavu, što je lakše pomisliti nego uraditi, naročito ako se uzme u obzir i to da je ta prokletinja osnažena kositrom.

Dočekala se povrhu jednog samotnog brda na rubu bojnopolja. Inkvizitor doskoči na pepelom zasutu zemlju iza nje. Vin izmače sekiri, pokušavajući da mu se približi dovoljno da ga zaseče nožem, ali inkvizitor zamahnu drugim sečivom i Vin zadobi posekotinu odbijajući taj udarac bodežom.

Topla krv slila joj se niz mišicu. Krv boje crvenog sunca. Ona zareža, gledajući svog neljudskog takmaka pravo u oči. Inkvizitorov osmeh ju je uznemirio. Bacila se napred da ponovo napadne.

Utom nešto blesnu kroz vazduh.

Plave crte, krećući se brzo – alomantski nagoveštaji obližnjih komada metala. Vin jedva stiže da se okrene i zaustavi napad kada šaka novčića iznenadi inkvizitora s leđa i zari mu se u telo na desetak mesta.

Stvor zaurla, okrećući se u mestu i rasipajući krv u trenu kad se Elend dočekaao povrh brda. Elendova blistavobela uniforma bila je garava i krvava, ali lice mu beše čisto a pogled bistar. U jednoj ruci je držao štap za dvoboj, a drugom se oslanjao o tle, pridržavajući se nakon skoka čelikom. Još mora da brusi svoju telesnu alomantiju.

Da, on je maglar, baš kao Vin. A sada je inkvizitor ranjen. Kolosi su se gurali oko brda, batrgajući se ka vrhu, ali Vin i Elend još imaju malo vremena. Ona jurnu napred, dižući nož. Elend takođe napade. Inkvizitor napokon prestade da se smeška, pokušavajući da ih oboje drži na oku, a potom poskoči.

Elend baci novčić u vazduh. Jedan jedini svetlucavi komadić bakra zavrte se kroz pahulje pepela. Inkvizitor to vide i opet se nasmeši, očigledno predviđajući i očekujući Elendovo guranje. Pretpostavljao je da će se njegova težina prenети kroz novčić, pa udariti u Elendovu težinu, pošto će i Elend gurati. Dva alomanta slične težine koji guraju jedan naspram drugog: obojica će biti odbačeni unazad – inkvizitor da napadne Vin, a Elend u gomilu kolosa.

Samo što inkvizitor nije predvideo Elendovu alomantsku snagu. Kako bi i mogao? Elend se zatetura, ali inkvizitor odlete, odbačen iznenadnim silovitim guranjem.

Tako je moćan!, pomislila je Vin gledajući iznenađenog inkvizitora kako pada. Elend nije običan alomant – možda još nije naučio da savršeno odmerava svoju moć, ali kada rasplamsa svoje metale i gurne, on zaista *gura*.

Vin jurnu da napadne inkvizitora, koji je pokušavao da se pribere. Uspeo je da je zgrabi za ruku kada je zamahnula nožem, a od snage stiska bol joj zapara već ranjenu ruku. Vin vrisnu kada je inkvizitor baci u stranu.

Pala je i zakotrljala se pa skočila na noge. Svet se zanjiha i ona ugleda Elenda kako štapom za dvoboj napada inkvizitora. Stvošenje diže ruku i zaustavi udarac, a drvo puče. Inkvizitor potom zakorači i zabi lakat Elendu u grudi. Car zastenja.

Vin se odgurnu o kolose koji su sada bili tek nekoliko stopa iza nje, pa opet polete ka inkvizitoru. Ispustila je nož – ali i napadač je ostao bez svojih sekira. Videla ga je kako baca pogled u stranu, tamo gde mu je oružje palo, ali nije mu pružila priliku da posegne. Zgrabila ga je, pokušavajući da ga baci na zemlju. Međutim, on je bio mnogo krupniji od nje – i mnogo snažniji. Bacio je ispred sebe i izbacio joj vazduh iz pluća.

Kolosi stigoše do njih, ali Elend zgrabi jednu palu sekiru i krenu da udari inkvizitora.

Inkvizitor se pomeri iznenađujućom brzinom, tako da skoro sevnu, i Elend udari samo prazan vazduh, pa se okrenu, zabezeknut, kada ga inkvizitor napade, ali ne sekirom, već – za divno čudo – metalnim klinom, nalik na one što ima u telu, ali tanjim i dužim. Stvošenje diže klin, krećući se neljudskom brzinom – brže nego što bi bilo koji alomant mogao.

To nije od kositra, pomislila je Vin. *To nije čak ni od duraluminijuma*. Uspravila se, ne skidajući pogled s inkvizitora. Neobična brzina tog stvora iščile, ali on je i dalje stremio šiljkom ka Elendovim leđima. Vin je bila predaleko da bi mogla da pomogne.

Ali kolosi zato nisu. Uspinjali su se na vrh brda, tek nekoliko stopa od Elenda i njegovog protivnika. U očaju, Vin rasplamsa mesing i zgrabi osećanja kolosa najbližeg inkvizitoru. U trenu kada je inkvizitor napao Elenda, njen kolos se okrenu i zamahnu mačem nalik na dleto pa pogodi inkvizitora pravo u lice.

Nije mu odrubio glavu sa ramena, samo ju je u potpunosti smrvio. Izgleda da je to bilo dovoljno jer inkvizitor bez glasa pade i više ne mrdnu.

Zatečenost se pronese vojskom kolosa.

„Elende!“, viknu Vin. „Sada!“

Car se okrenu od umirućeg inkvizitora i Vin mu je po izrazu lica znala da se usredsređuje. Jednom je videla Gospoda Vladara

kako emocionalnom alomantijom zahvata čitav trg pun ljudi. Bio je snažniji od nje; daleko snažniji čak i od Kelzijera.

Nije mogla da vidi kako Elend sagoreva duraluminijum pa mesing, ali je osećala da to radi. Osećala je kako pritiska njena osećanja dok odašilje veliki talas moći, smirujući na hiljade kolosa odjednom. Svi prestadoše da se bore. Vin u daljini razazna iznurene ostatke Elendove seljačke vojske kako stoji skupljena u krug. Pepeo je i dalje padao. U poslednje vreme retko kada prestaje.

Kolosi spustiše oružje. Elend je pobedio.

* * *

Mislim da se upravo to dogodilo Rašeku. Prejako je gurnuo. Pokušao je da sagori magle tako što je pomerio planetu bliže suncu, ali previše ju je primakao, učinivši tako svet prevrućim za njegove žitelje.

Pepelne planine bile su njegovo rešenje za to. Shvatio je da guranje planete zahteva istančanost, pa je stoga napravio te planine koje bljuju pepeo i dim u vazduh. Gušća atmosfera učinila je svet hladnijim, a sunce crvenim.

4

Sazed, glavni izaslanik Novog carstva, pomno je čitao s lista hartije ispred sebe. *Načela vere naroda Kanzi*, pisalo je. *O lepoti smrtности, važnosti smrti i ključnoj ulozi ljudskog tela kao učesnika u božanskoj celosti.*

Te reči bile su ispisane njegovim rukopisom, prenesene iz jednog od njegovih feruhemijskih metalumova, u kojima je uskladištio doslovce na hiljade knjiga. Ispod tog naslova, većina stranice bila je prekrivena njegovim zbijenim rukopisom i navođenjem osnovnih verovanja i religije Kanzija.

Sazed se zavalio u stolicu pa diže hartiju i još jednom pređe pogledom preko svojih beležaka. Čitav dan je usredsređen na tu jednu veru – i želi da donese odluku o njoj. Čak i pre tog dana provedenog u izučavanju, mnogo je znao o veri Kanzija jer ju je proučavao – skupa sa svim ostalim religijama pre Uspenja – tokom većine svog života. Te religije bile su njegova strast i žiža sveg njegovog istraživanja.

A onda je došao dan kada je shvatio da je sve njegovo učenje besmisleno.

Religija Kanzija protivureći sama sebi, zaključio je, zapisujući belešku na hartiji. Objasnjava da su sva stvorenja deo „božanske celine“ i nagoveštava da je svako telo zapravo umetničko delo koje je stvorio duh što je rešio da živi u ovom svetu.

Međutim, jedno od načela te vere kaže da se zlo kažnjava telima koja ne rade kako treba. Što se Sazedu tiče, to je gadna doktrina. Oni koji su rođeni s duševnim ili telesnim nedostacima zaslužuju saosećanje, možda sažaljenje, ali nikako ne prezir. Sem toga, koji su ideali te religije tačni? Da duhovi biraju i stvaraju svoja tela kako žele ili da bivaju kažnjeni time što su tela odabrana za njih? A šta je s uticajem krvne loze na detinje crte i narav?

Klimnuo je glavom pa na dnu lista hartije pribeležio: Logički nekonzistentno. Očigledno neistinito.

„Čime se to baviš?“, upita Lahor.

Sazed diže pogled. Lahor je sedeo pored stočića, srkućuci vino i jedući grožđe. Bio je odeven u jedno od svojih uobičajenih plemićkih odela, sa sve tamnim sakoom, jarkocrvenim prslukom i štapom za dvoboj – kojim je voleo da maše dok govori. Povratio je dobar deo težine koju je izgubio tokom opsade Lutadela i događaja nakon toga, pa se opet mogao s pravom opisati kao dežmekast.

Sazed spusti pogled. Pažljivo ubaci list hartije među nekoliko stotina drugih u svojim koricama za spise, pa zatvori platnom umotane drvene korice i zaveza ih. „Ničim bitnim, lorde Lahore“, odgovori.

Lahor tiho srknu vino. „Ničim bitnim? Izgleda da se stalno bakčeš tim svojim hartijama. Kad god imaš trenutak slobodnog vremena, izvadiš jedan list.“

Sazed spusti korice pored stolice. Kako da mu objasni? Na svakom od tih listova hartije u debelim koricama u crticama su date osnove preko tri stotine različitih religija koje su čuvari prikupili. Sve od njih sada je suštinski mrtva, pošto ih je Gospod Vladar zatro na početku svoje vladavine, pre nekih hiljadu godina.

Pre godinu dana poginula je žena koju je Sazed voleo. Sada on želi da zna... ne, *mora* da zna... da li svetske religije imaju odgovor za njega. Otkriće istinu ili će isključiti sve do jednu veru.

Lahor ga je i dalje gledao.

„Lorde Lahore, radije ne bih o tome“, reče mu Sazed.

„Kako hoćeš“, odgovori mu Lahor, dižući pehar. „Možda bi mogao da upotrebiš svoje feruhemijske moći i prisluškuješ razgovor koji se trenutno odvija u susjednoj prostoriji...“

„Mislim da to ne bi bilo učtivo.“

Lahor se nasmeši. „Dragi moj Terisanine, samo ti možeš da dođeš u pokoreni grad pa da brineš o *učtivosti* prema diktatoru kojem pretiš.“

Sazed spusti pogled, pomalo posramljen. No nije mogao da porekne Lahorove primedbe. Mada njih dvojica nisu doveli vojku u grad Lekal, zaista su došli da ga pokore. Samo što su to jednostavno nameravali da učine pomoću parčeta hartije, a ne pomoću mača.

Sve zavisi od onoga što se dešava u susjednoj prostoriji. Da li će kralj potpisati sporazum? Njih dvojica mogu samo da čekaju. Sazed je izgarao od želje da uzme svoje spise i pregleda sledeću religiju. Duže od jednog dana razmatrao je Kazije, ali sada, kada je doneo odluku o njima, hoće da pređe na sledeći list. Tokom prethodne godine prešao je preko dve trećine religija. Ostalo ih je jedva stotinu, mada ih je zapravo oko dve stotine, ako se u obzir uzmu sve podvrste i denominacije.

Blizu je. Tokom narednih nekoliko meseci moći će da pređe i ostatak religija. Želi da svaku od njih pošteno razmotri. Zacelo

će mu jedna od preostalih upasti u oči kao ona koja sadrži zrnice istine za kojom traga. Zacelo će mu jedna od njih reći šta se desilo s Tindvilinom dušom, a da ne protivureći sama sebi – i to u nekoliko tačaka.

Ali zasad mu je bilo neprijatno da čita ispred Lahora, pa se stoga naterao da sedi ispred i da čeka.

Prostorija u kojoj se nalazio bila je bogato ukrašena, po ukusu starog carskog plemstva. Sazed se odvikao od takvog izobilja. Elend je prodao ili spalio većinu svojih kitnjastih stvari – njegovim ljudima su bili potrebni hrana i ogrev tokom zime. Kralj Lekal, očigledno, nije postupio tako mada možda stoga što su ovde zime toplije nego na jugu.

Sazed baci pogled kroz prozor. U gradu Lekalu nije bilo pravih palata – do pre dve godine to je bio tek seoski posed. Međutim, iz vlastelinske kuće pružao se baš lep pogled na sve veću varoš oko nje – za koju bi se pre moglo reći da je veliko sirotinjsko naselje nego pravi grad.

Ipak, to sirotinjsko naselje pod svojom vlašću drži zemlje koje su duboko unutar Elendovih odbrambenih granica. Moraju da sklope savez s kraljem Lekalom. I tako je Elend poslao izaslanstvo – uključujući Sazedu, svog glavnog izaslanika – da obezbedi odanost lekalskog kralja, koji se u susednoj prostoriji upravo savetovao sa svojim pomoćnicima, premišljajući se da li da prihvati sporazum koji bi ga učinio podanikom Novog carstva. *Glavni izaslanik Novog carstva...*

Sazedu ta titula baš i nije draga pošto nekako nagoveštava da je on zapravo podanik carstva. Njegov narod, teriski narod, zave-tovao se da više nijednog čoveka neće zvati gospodarom. Proveli su hiljadu godina potlačeni, uzgajani kao životinje i pretvoreni u savršene krotke sluge. Tek je s padom Poslednjeg carstva Teris dobio slobodu da vlada samim sobom.

Terisanima to zasad baš i ne ide od ruke. Naravno, nije pomoglo ni to što su čelični inkvizitori pobili čitav teriski vladajući savet, pa je Sazedov narod ostao bez vođstva.